

Till: Arbetsmarknadsdepartementet

Diarienummer: A2025/00432

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnoorganisationer

Datum och ort: 2025-06-16, Stockholm

Sveriges Kvinnoorganisationers yttrande över slutbetänkandet *Frihet från våld, förtryck och utnyttjande - En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter (SOU 2025:28)*

Övergripande kommentar

Sveriges kvinnoorganisationer är i huvudsak positiva till utredningens förslag om förtydliganden av myndigheters roll och ansvar i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Vi välkomnar förslaget om tydligare samordning och konkretisering av verksamhetsnära handlingsplaner. Dock är vi fortsatt oroad över vissa begrepp, formuleringar och den våldsförståelse som framträder i betänkandet. Genomgående i slutbetänkandet använder sig utredningen av upprädningsbegreppet *mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel*, när de talar om vilket våld som jämställdhetspolitiken ska arbeta mot och hur det sjätte delmålet skall formuleras. Sveriges kvinnoorganisationer vill, likt i vårt remissvar på utredningens delbetänkande¹, avråda från denna formulering av det sjätte delmålet som innebär ett uppräknande av våldsformer. *Mäns våld mot kvinnor* är ett väl inarbetat begrepp som i sin enkelhet fångar allt det våld som män begår mot kvinnor, och som är en konsekvens av samt upprätthåller ett patriarkalt och ojämställt samhälle. Jämställdhet handlar om kvinnor och män, om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det är just *mäns våld mot kvinnor* som är det våld som jämställdhetspolitiken bör ta sikte på, då det är *mäns våld mot kvinnor* som är ett hinder för jämställdheten.

Den föreslagna omformuleringen verkar snarare exkluderande än inkluderande, och riskerar att befästa de tre våldstyper som räknas upp som de enda eller huvudsakliga exemplen på mäns våld mot kvinnor. Vi anser att hedersrelaterat våld och förtryck på vissa sätt särskiljer sig från andra typer av mäns våld mot kvinnor och därför kan kräva särskilda åtgärder och bör motverkas med kraft, vi förordar dock en sammanhållen

¹ [Remissvar-Delmal-6-Sveriges-Kvinnoorganisationer.pdf](#)

våldsförståelse. Den uppräknade av olika våldsformer som föreslås fragmenterar våldsförståelsen och riskerar att andra former av mäns våld mot kvinnor går under radarn och inte beaktas i arbetet mot mäns våld mot kvinnor; till exempel kvinnors utsatthet för sexuella trakasserier, exploatering i pornografi eller kommersialisering av kvinnokroppen i sexistisk reklam. Helhetsbilden av våldets omfattning och dess normalitet, vilket är avgörande för att förstå våldets mekanismer och bekämpa det, går förlorad. I samtliga synpunkter på utredningens förslag förordar vi därför att begreppet mäns våld mot kvinnor ska användas, utan att följas av uppräknade av andra våldsformer.

Vi anser även att formuleringen *alla, oavsett kön*, inte bör ersätta den nuvarande formuleringen *kvinnor och män, flickor och pojkar*. Detta är ett allvarligt avsteg från jämställdhetsintegrering som strategi som innebär att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska synliggöras. Vi har lärt av historien att det är av yttersta vikt att inte använda ett könsblint språk inom jämställdhetsarbetet och –politiken, annars glöms eller prioriteras kvinnor och flickor bort. Könblindhet leder till missuppfattningen att jämställdhet inte handlar om just maktförhållandet mellan män och kvinnor, flickor och pojkar, trots att det är själva grunden för de problem som jämställdhetspolitiken ämnar motverka. De nationella delmålen behöver vara tydligt könade, och nämna både kvinnor och män, flickor och pojkar.

Vi välkomnar att civilsamhällesorganisationers centrala roll i arbetet för att uppnå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet, till exempel genom kunskapshöjande insatser om våld eller direkt stöd och skydd till våldsutsatta, återkommande lyfts i betänkandet. Vi instämmer helt i utredningens bedömning att civilsamhällets arbete behöver tillvaratas och ingå i samverkan och dialoger. Vi anser dock att det kan framgå tydligare hur viktig just civilsamhällets, och i detta fall inte minst kvinnorörelsens, *kunskapsbärande* roll är i arbetet mot mäns våld mot kvinnor i alla dess former. Det är kvinnorörelsen som utvecklat kunskapen om mäns våld mot kvinnor och över huvud taget satt detta våld på den politiska agendan. För att kunna bära denna kunskap är det också av vikt att kvinnorörelsen har tillräcklig finansiering för att kunna verka.

Slutbetänkandets förslag och bedömningar

8 Förslag för effektivare styrning genom stärkt samordning och samverkan

8.1 Regeringen bör inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utredningens förslag att samla arbetet mot mäns våld mot kvinnor i ett nationellt samordningscentrum men avstyrker som tidigare angetts den målformulering som föreslås. Vi välkomnar att jämställdhetsmyndigheten tar över Länsstyrelsen Östergötlands ansvar avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck behöver genomsyras av ett tydligt jämställdhetsperspektiv där flickor och kvinnors könsbaserade rättigheter prioriteras, vi ser fram emot att följa Jämställdhetsmyndighetens arbete med detta. Vi instämmer i utredningens bedömning att ett samordningscentrum ger bättre förutsättningar att bidra till genomförandet av den nationella strategin och dess strategiska områden, då jämställdhetsarbetet inom politiken länge varit spretigt och med en otydlig ansvarsfördelning. Vi instämmer även i bedömningen att ett samordningscentrum vid Jämställdhetsmyndigheten stärker kopplingen till den övriga jämställdhetspolitiken, vilket vore positivt då arbetet mot mäns våld mot kvinnor behöver beaktas i relation till andra jämställdhetsproblem. Mäns våld mot kvinnor får till exempel direkta effekter på samtliga problem som övriga jämställdhetspolitiska delmål ämnar motarbeta och direkta konsekvenser för kvinnors ekonomi, hälsa, utbildning, möjligheter till makt och inflytande och omsorgsansvar. Detta innebär även att arbetet för att uppfylla delmål 1–5 kan fungera våldsförebyggande; till exempel är kvinnors ekonomiska självständighet en förutsättning för att kvinnor ska kunna lämna våldsamma relationer eller undvika att av ekonomiska skäl utsättas för prostitution eller i pornografi.

Vi instämmer även i att kunskapskedjan till regioner och kommuner behöver stärkas, men utöver kunskap från forskning och nationella kunskapsproducerande myndigheter menar vi även att kunskap från civilsamhället i högre utsträckning behöver beaktas och omhändertas på nationell nivå, för att därefter kunna spridas i en nationell kunskapskedja. Det räcker inte att civilsamhällesorganisationer bjuds in till samverkan och dialoger, utan vi behöver erkännas som de kunskapsbärare vi är.

8.2 Samordningscentrumets uppgifter och organisation

Sveriges Kvinnoorganisationer är överlag positiva till utredningens förslag på uppgifter för samordningscentrumet, men avstyrker som tidigare angetts den målformulering som föreslås. Vi är positiva till förslag om tydligare redovisning och uppföljning av delmålet.

Vad gäller det särskilda fokuset på förebyggande insatser vill vi betona att, precis som utredningen framhåller, det är stor skillnad på förebyggande arbete på universell nivå, och återfallsförebyggande för individuella våldsutövare. Till skillnad från utredningen anser vi dock inte att detta är ett skäl att införa återfallsförebyggande arbete som ett särskilt strategiskt område i den nationella strategin; detta då vi är generellt kritiska till återfallsförebyggande behandlingsprogram som riktas till enskilda förövare. Det finns dels bristande evidens på om detta överhuvudtaget fungerar och viss evidens pekar på att det tvärtom är kontraproduktivt då målgruppen är mycket svår att arbeta med. Vi menar att om sådana program ska genomföras, behöver det göras inom ramen för det brottsbekämpande arbetet, och utgå från att det framförallt är förövarnas kvinnosyn som behöver förändras. Annars riskerar vi en patologisering av dessa kriminella handlingar, och en förstärkning av myter om att män som begår våld mot kvinnor inte kan kontrollera sig själva eller är offer för sitt eget våldsanvändande (läs mer om detta nedan under 12.1). Vi anser dessutom att sådana program inte enbart skulle rikta sig till män som begått våld mot kvinnor i nära relation, utan även till exempel män som utnyttjat kvinnor i prostitution eller begått andra brott av tydlig misogyn karaktär.

Vad gäller förebyggande arbete på universell nivå, riktat till allmänheten, är vi positiva till ett ökat fokus på detta som våldsförebyggande arbete då det går i linje med all den forskning och kunskap som finns om detta vålds *normalitet*, det vill säga att mäns våld mot kvinnor är en vanlig del av kvinnor och mäns, flickor och pojkars vardag. Därför är det viktigt och angeläget med bredare samhällsinsatser för att åstadkomma förändringar i attityder kring män och kvinnor eller destruktiva könsnormer. Vi ser till exempel idag hur unga män och pojkar inspireras av och ser upp till misogyna influencers som Andrew Tate. Detta kombinerat med en ökad konsumtion av våldsam och kvinnoförnedrande pornografi spär på sexualiseringen av mäns våld mot kvinnor, och den tydliga koppling som finns mellan pornografi och stryplingar under sex. Poliser vittnar även om sexköpare som är så unga som 16 år gamla.² Vi välkomnar därför utredningens förslag om ett stärkt universellt förebyggande arbete.

Vi vill även särskilt lyfta att vi är positiva till att samordningscentrumet föreslås få i uppgift att utveckla arbetssätt och samverkan med civilsamhällesorganisationer.

² [16-åring gripen för sexköp under operation "Torsk 2.0" | Sverige | Expressen](#)

8.3 Regeringen bör ändra flera centrala myndigheters uppgifter och uppdrag

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utredningens förslag att förse föreslagna centrala myndigheter med instruktionsenliga uppgifter att delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot mäns våld mot kvinnor, men avstyrker som tidigare angetts den målformulering som föreslås. Vi är positiva till att detta ska ske i samverkan med NCK och Barnafrid samt att Länsstyrelserna ska vara representerade.

8.3.4 Myndigheterna bör gemensamt ta fram en plan för arbetet

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker förslaget att det myndighetsgemensamma arbetet bör inledas med ett uppdrag, men avstyrker som tidigare angetts den målformulering som föreslås. Det är viktigt att det tas fram konkreta planer på hur arbetet ska bedrivas, så att ansvarsfördelning klarnas upp och så att arbetet enklare kan följas upp framöver.

8.4 Ny uppgift för Socialstyrelsen

Sveriges Kvinnoorganisationer ställer sig frågande till huruvida Socialstyrelsen är rätt myndighet för att samordna denna typ av kunskapsutveckling. Vi menar att kunskap om generella insatser, metoder och arbetsformer för att identifiera, bedöma och ge stöd och behandling till våldsutsatta inte är detsamma som specialiserad expertkunskap om mäns våld mot kvinnor och de bakomliggande mekanismerna till detta våld. I det fall Socialstyrelsen får denna uppgift är det av yttersta vikt att de får en särskild instruktion om att samarbeta med experter på mäns våld mot kvinnor så som NCK samt att arbetet bedrivs utifrån en könad förståelse för våldets natur.

8.5 Länsstyrelsernas roll förändras

Sveriges Kvinnoorganisationer tillstyrker utredningens förslag om länsstyrelsernas förändrade roll, med förbehållet att vi avstyrker förslaget att förordningen ska byta namn. Vi välkomnar förslaget att Länsstyrelsernas samordningsfunktion ska bidra till ett kunskapsbaserat arbete, då vi i dagsläget alltför ofta ser hur kunskapen om mäns våld mot kvinnor och dess underliggande mekanismer är mycket bristfällig. Dock vill vi framhålla vikten av att det särskilda fokuset på förebyggande arbete främst bör fokusera på *universellt* förebyggande insatser, som riktar sig till såväl barn och unga som vuxna, framförallt pojkar och män. I takt med att åsiktsklyftan mellan könen vidgas och killar

och unga män allt oftare anammar könskonservativa åsikter och blir motståndare till jämställdhetsarbete, behövs det brett riktade kampanjer och insatser för att motverka en negativ kvinnosyn hos pojkar och män, och främja positiva attityder till jämställdhet och lika rättigheter mellan könen.

8.6.4 Nationella rapportörsfunktionen avseende människohandel bör stärkas

Sveriges Kvinnoorganisationer är enig med utredningens bedömning att den nationella rapportörsfunktionen avseende människohandel behöver stärkas. Utöver detta ser vi att det särskilt behöver förtydligas att rapportörens portfölj omfattar utsatthet i prostitution och pornografi. Särskilt pornografi och digitala sexköp är arenor för människohandel för sexuella ändamål som ofta inte tas på tillräckligt stort allvar, trots den omfattande exploatering av framförallt kvinnor och flickor som sker. Därför ser vi ett behov av att förtydliga att detta faller inom ramen för den nationella rapportörens ansvarsområde.

10 Överväganden inför förslag till nationell strategi

10.1 Mer effektivt med en samlad strategi

Sveriges Kvinnoorganisationer instämmer med utredningens bedömning att regeringen bör ta fram en sammanhållen nationell strategi för arbetet mot mäns våld mot kvinnor, som även omfattar hedersrelaterat våld och förtryck, med förbehållet att vi förordar att det begrepp som används är just mäns våld mot kvinnor. Vi har, som vi framhållit i tidigare remissvar, tidigare varit för en särskild nationell strategi mot hedersrelaterat våld och förtryck då vi ser att detta våld på vissa sätt särskiljer sig från andra former av mäns våld mot kvinnor. Samtidigt menar vi att arbetet mot mäns våld mot kvinnor behöver bedrivas utifrån en sammanhållen våldsförståelse. Precis som delbetänkandet SOU 2024:21 framhöll, går utsattheten för olika våldsformer ofta in i varandra och därmed finns det behov av ett sammanhållet arbete. Det vi dessutom vill peka på är att våldet har samma grunder och att det är en konsekvens av ojämställdhet och destruktiva könsnormer.

Mot bakgrund av att regeringen nu meddelat att de kommer att införa ett sjunde delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck, anser vi att det inte även bör tas fram en särskild nationell strategi mot hedersrelaterat våld. Det behöver finnas en balans mellan den

sammanhållna våldsförståelsen och det särskilda fokus som behövs i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

10.2 En handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

Sveriges Kvinnoorganisationer delar utredningens bedömning att regeringen bör ta fram en särskild handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck, som kan tydliggöra och konkretisera prioriteringar eller behov som uppkommer vid genomförandet av den nationella strategin. En sådan handlingsplan behöver ha ett jämställdhets- och könsmaktsperspektiv, eftersom hedersrelaterat våld och förtryck vilar på patriarkala grunder och framförallt drabbar kvinnor och flickor, just för att de är kvinnor och flickor. Att kontrollera kvinnors och flickors sexualitet och frihet är en kärna i hedersrelaterat våld och förtryck, och det är helt kopplat till kvinnors roll i reproduktionen; könsstympning är ett tydligt exempel på detta, men även till exempel oskuldskontroller och att flickor inte tillåts delta i skolans sexualundervisning. Därför får inte en särskild handlingsplan vara könsblind, utan måste erkänna våldets könade karaktär, för att kunna bli handlingskraftig.

10.3 Regeringen bör inte ta fram övergripande åtgärdsprogram

Sveriges Kvinnoorganisationer instämmer med utredningens bedömning att regeringen inte bör ta fram särskilda åtgärdsprogram kopplade till den nationella strategin, utan i stället bör redovisa sina prioriteringar i budgetpropositionen. Vi håller med om att tidigare åtgärdsprogram varit omfattande och svårbegripliga, med en blandning av nya och redan pågående åtgärder. Vi delar bedömningen att detta gjort det svårt för nya prioriteringar att få genomslag, och menar även att det blivit otydligt för gemene person att förstå dessa prioriteringar och vilket arbete som faktiskt bedrivs. Tydligare handlingsplaner och särskilda regeringsuppdrag bör göra regeringens prioriteringar tydligare, med mindre risk för att resurser lagts på en ren pappersprodukt. I budgetpropositionen behöver dock regeringen vara tydligare än förut i redovisningen av sina prioriteringar, då det inte har varit särskilt enkelt att förstå eller följa upp dessa. Vi menar att i det fall regeringen redovisar sina prioriteringar inom detta område i budgetpropositionen, så behöver det medfölja en tydlig, gärna kortfattad, och lättillgänglig beskrivning av och förklaring till prioriteringarna.

10.5 Strategins övergripande mål och tillämpningsområde

Sveriges kvinnoorganisationer instämmer med utredningens bedömning att målet för den nationella strategin fortsatt bör vara det sjätte jämställdhetspolitiska

delmålet, samt att strategin ska vara långsiktig och följas upp kontinuerligt och ändamålsenligt. Vi anser dock att det sjätte delmålets nuvarande formulering, *att mäns våld mot kvinnor ska upphöra*, ska kvarstå i sin nuvarande form och inte uppdateras utifrån utredningens förslag. Vi vänder oss dessutom emot formuleringen att "*särskilt fokus*" bör ligga på det våld som flickor och kvinnor utsätts för av framför allt pojkar och män - ett jämställdhetspolitiskt delmål behöver **utgå från** det våld flickor och kvinnor utsätts för av pojkar och män. Det ska inte vara ett särskilt fokus utan hela delmålet *utgångspunkt*, eftersom det är detta våld som är ett *jämställdhetsproblem*, ett *hinder för jämställdheten*.

10.6 Strategin bör ha färre utgångspunkter

Sveriges Kvinnoorganisationer delar inte utredningens bedömning att den nationella strategins utgångspunkter behöver bli färre, och i synnerhet att de inte bör reduceras till de tre föreslagna utgångspunkterna i 11.1. Nuvarande utgångspunkter har visserligen haft varierande genomslag, men vi menar att det behöver satsas mer på dessa, istället för att reducera utgångspunkterna till tre, dessutom könsblinda, utgångspunkter. Utredningen tar upp att de tydligast könade utgångspunkterna i strategin, *Större uppmärksamhet på flickor och unga kvinnors utsatthet för våld* och *Våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer*, är bland de utgångspunkter som har fått mindre genomslag. Vi är inte förvånade över detta, då vi vet att det i ett patriarkat finns ett naturligt motstånd till att prata i tydligt könade termer om mäns våld mot kvinnor och att arbeta mot våldets bakomliggande faktorer såsom maskulinitetsnormer. Men detta betyder inte att utgångspunkterna behöver omarbetas, utan snarare att mer behöver göras för att de ska få genomslag. Även vad gäller funktionshinderperspektivet är det tydligt att det våld som flickor och kvinnor med funktionsnedsättning utsätts för tappas bort, och detta bidrar också till vår kritik mot bedömningen.

10.8 Redogöra för vilka effekter i samhället den föreslagna strategin ska leda till

Sveriges Kvinnoorganisationer delar starkt utredningens bedömning att genomslaget för en ny nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor är avhängigt regeringens styrning av området samt vilken resurssättning och prioritet området ges av beslutsfattare på lokal och regional nivå. Vi delar utredningens uppfattning att det kan behövas stöd till den lokala nivån för att möta de ambitioner som regeringen har på området och som presenterats i slutbetänkandet. Vi ser även att det finns ett stort behov att i styrningen av området ta hänsyn till vilka förutsättningar som finns för

civilsamhällesorganisationer att på lokal nivå bedriva sitt viktiga arbete mot mäns våld mot kvinnor, inte minst för kvinnojourerna. Vi har till exempel sett hur tillståndsplikten för skyddade boenden har lett till att många kvinnojourer har behövt lägga ned sina skyddade boenden – inte för att deras skyddade boenden är undermåliga, utan för att lagen och kvalitetsindikatorer inte utformats med hänsyn till jourernas verksamhet. Detta är ett exempel på varför civilsamhället behöver inkluderas från start i utformandet av åtgärder ämnade att motverka mäns våld mot kvinnor.

11 Förslag till strategins utgångspunkter och strategiska områden

11.1 Strategins tre utgångspunkter

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker de tre föreslagna utgångspunkterna för den nationella strategin. Vi anser att de föreslagna utgångspunkterna är oförsvarligt könsblinda och fångar inte i samma utsträckning problematiken kring mäns våld mot kvinnor så som nuvarande utgångspunkter till viss del gör. I en tid av ett allt mer könsblint språk inom jämställdhetspolitiken är det viktigare än någonsin att slå vakt om ett könat språk och en könad analys och förståelse av mäns våld mot kvinnor. Att ersätta nuvarande utgångspunkter som *Större uppmärksamhet på flickor och unga kvinnors utsatthet för våld* och *Våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer*, med utredningens föreslagna formuleringar bidrar till att sudda ut betydelsen av kön inom detta område.

I det fall strategins utgångspunkter reduceras till de föreslagna, vill vi understryka vikten av att strategin bör utgå från formuleringen *mäns våld mot kvinnor*, och inte *“mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel”*.

11.2 Fem strategiska områden

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker utredningens förslag på fem strategiska områden för den nationella strategin, framför allt med anledning av att vi är kritiska till den femte punkten om återfallsförebyggande arbete. Vi menar att återfallsförebyggande arbete så som det avses i utredningen saknar evidens och i värsta fall kan bli kontraproduktiv. Dessutom, om det ska bedrivas, så lämpar det sig bättre inom det brottsbekämpande området (se mer nedan under 12.1). Vi är dessutom starkt kritiska till att samtliga strategiska områden har könsblinda formuleringar. Vi har på

senare år sett en tydlig trend av ett allt mer könsblint språk inom jämställdhetspolitiken. Då det är mäns våld mot kvinnor som bör vara utgångspunkten för arbetet mot våld inom jämställdhetsarbetet och -politiken, anser vi att de strategiska områdena i strategin bör spegla detta och ta fasta på att det är olika uttryck för mäns våld mot kvinnor som behöver särskilda åtgärder. Det kan till exempel vara stärkta insatser med särskilt fokus på *flickor och pojkar* (snarare än barn och unga) och som tydligt specificerar vilka behov av åtgärder som finns kopplat till kvinnors och mäns, flickor och pojkars, livsvillkor.

12 Förslag till nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande

12.1 Nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande

Sveriges Kvinnoorganisationer avstyrker förslaget att målet för den nationella strategin ska lyda; att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet. Vi anser att målet för strategin likt det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet fortsatt bör lyda "*Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.*" (läs mer under vår Övergripande kommentar överst i dokumentet).

Vad gäller de föreslagna strategiska områdena är vi positiva till att ett föreslaget område är riktade insatser till barn och unga, med syftet att utmana och förändra stereotypa normer och värderingar kopplat till kön och sexualitet som upprätthåller och rättfärdigar olika typer av våld. Vi är positiva till att utredningen lyfter att insatser behöver synliggöra frågor om våld, makt och destruktiva maskulinitetsnormer samt att motverka fördomar, stereotypa normer, hedersnormer och misogyna attityder. Vi instämmer i att sådana insatser behöver bedrivas kontinuerligt och rikta sig brett. Precis som utredningen framhåller är det viktigt att rikta sig särskilt till pojkar och män och se till att de engagerar sig i det våldsförebyggande arbetet, och uppmanas ifrågasätta manlighetsideal där pojkar och män bland annat förväntas kontrollera kvinnor och deras kroppar. Vi är även positiva till att brottsbekämpning lyfts fram som ett strategiskt område; vi vet till exempel att män som är våldsamma mot sin kvinnliga partner sällan slutar om han inte tvingas till det genom ingripande från polis.³

³ Lundy Bancroft (2003) *Why Does He Do That?: Inside the Minds of Angry and Controlling Men*

Vi är dock oroade över att återfallsförebyggande arbete lyfts fram som ett eget strategiskt område. Idag genomförs en mängd satsningar på våldspreventiva program riktade till förövare - program som inte visat sig ha någon evidensbaserad effekt. Tvärtom så har vi i kvinnorörelsen sett att detta snarare kan få effekten att kvinnor hålls kvar i våldsamma relationer, med hoppet att han ska förändras, eller att förövare snarare lär sig att dölja våldet och kontrollen, än att upphöra med det. Det kan även ligga i förövarens intresse att genomgå liknande program för att kvinnan inte ska lämna honom, men detta får inte vara en motiverande faktor för sådana program då det direkt får kvarhållande effekter. Våldsutsatta kvinnor och barns välmående måste gå först. Dessutom får behandlingsprogram för förövare en patologiserande effekt på våldet och förövarna; myter om att män inte kan rå för att de slår, att de behöver lära sig att kontrollera sig, riskerar att få ytterligare fäste. Även formuleringar som "stöd till våldsutsatta och våldsutövare" eller "grupper som bedöms ha en förhöjd risk att utsättas för eller utöva våld (...) vars livsomständigheter innebär kända riskförhållanden för våld.", som återfinns i detta slutbetänkande, spår på synen på våldsutövare som offer för sitt eget våld, att de är i behov av stöd på samma sätt som de våldsutsatta. Gränsen mellan våldsutövare och våldsutsatt suddas ut och båda parter beskrivs som offer i behov av stöd. Men män som är våldsamma mot kvinnor vet att de inte får vara det, och de kan kontrollera sig; det är därför de i regel ger sig på kvinnor och barn i hemmet och inte på gatan där vem som helst kan se det, eller riktar sitt våld mot de mest utsatta kvinnorna, till exempel kvinnor i prostitution. Därför ser vi med oro på att återfallsförebyggande lyfts fram som ett eget strategiskt område - vi menar att det bästa återfallsförebyggande arbetet är att se till att lagföra fler förövare med adekvata straff, och inte minst se till att kvinnor har goda möjligheter att bryta relationer med våldsamma män (lågtröskelstöd via kvinnojourer och möjligheter till ny bostad till exempel) samt exitprogram för kvinnor i prostitution. Först om detta görs kan det vara en god idé att inom kriminalvården genomföra program för män som begår våld mot kvinnor, där det som framförallt behöver motarbetas är männens kvinnosyn, vilket är det som driver våldet.

14 Förslag om förstärkt uppföljning

14.3 Bedömning av indikatorernas ändamålsenlighet

14.4 Förslag på indikatorer för att följa delmålet och tillhörande strategi

14.5 Jämställdhetsmyndigheten bör lämna en fördjupad uppföljning vart fjärde år

Sveriges Kvinnoorganisationer är överlag positiva till utredningens förslag om förstärkt och fördjupad uppföljning av arbetet för att uppnå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet (förslag och bedömningar under 14.3, 14.4, 14.5).

14.6 Prevalensstudie

Sveriges Kvinnoorganisationer är skeptiska till utredningens förslag att ge NCK i uppdrag att genomföra en uppföljande befolkningsundersökning om omfattningen av utsatthet för våld och dess påverkan på hälsan. Vi anser att det är viktigt med kunskap om utbreddheten av mäns våld mot kvinnor och hur det påverkar kvinnors hälsa, men menar att det i dagens läge redan finns goda kunskaper och forskning om detta. Det som framförallt behövs är ett intensifierat arbete av regering, myndigheter, kommuner och regioner för att bekämpa våldet. Vi ser alltför ofta hur det släpps rapport efter rapport om våld, när tid och resurser snarare borde läggas på att faktiskt arbeta mot våldet. Istället för prevalensundersökningar om våldsutsatthet inom befolkningen ser vi snarare behov av forskning om verkningsfulla metoder för att motverka mäns våld mot kvinnor.